

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри менеджменту

Проф. _____ Світлана НЕСТЕРЕНКО

«_____» _____ 2021р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Організація і економіка енергетичних підприємств»

для здобувачів другого рівня вищої освіти «Магістр»

зі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

за ОПП «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Факультет енергетики і комп'ютерних технологій

2021 – 2022 н.рік.

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація і економіка енергетичних підприємств» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка». за ОПП «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» – Мелітополь, ТДАТУ – 12с.

Розробник: к.е.н., доцент Кравець О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Менеджмент»

Протокол № від «31» серпня 2021 року

Завідувач кафедри менеджменту

проф. _____ Світлана НЕСТЕРЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету енергетики і комп'ютерних технологій для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» за ОПП «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Протокол № __ від «__» _____ 20__ року

Голова, доцент _____ Діна НЕСТЕРЧУК

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань 14 <u>Електрична інженерія</u>	<u>обов'язкова</u>	
Загальна кількість годин – 120годин	Спеціальність 141 <u>«Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»</u>	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		2	3
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 6,9 год.	ступень вищої освіти «Магістр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	22год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	22год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	76год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Організація і економіка енергетичних підприємств» полягає у формуванні у студентів системи теоретичних і

практичних знань з питань Організація енергетичних підприємств та підрозділів у сільськогосподарському виробництві, розглянуті форми оплати праці, стимулювання оптимального використання ресурсів і підвищення продуктивності, ефективності, планування і способи зменшення витрат палива й енергії на виробництві та в побуті.

Завданнями дисципліни є вивчення студентами:

- методів техніко-економічного обґрунтування планових і проектних рішень у сфері енергетики;- наукових основ підвищення ефективності енергетики та всього паливно-енергетичного комплексу на базі раціонального використання трудових, матеріальних та фінансових ресурсів;
- механізму управління та державного регулювання енергетичного комплексу;
- економічних основ науково-технічного прогресу на підприємствах енергетики, методів удосконалення економічного аналізу, оптимізації розрахунків, прогнозування, планування та управління енерговиробництвом.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні проблеми і задачі під час професійної діяльності у галузі електроенергетики, електротехніки та електромеханіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел,
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення

Фахові компетентності

Здатність здійснювати аналіз техніко-економічних показників та експертизу проектно-конструкторських рішень в області електроенергетики, електротехніки та електромеханіки.

Soft skills:

- **комунікативні навички:** письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді;
- **уміння виступати привселюдно:** навички, необхідні для виступів на публіці; проводити презентації;
- **керування часом:** уміння справлятися із завданнями вчасно;

- **гнучкість і адаптивність:** гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем;
- **лідерські якості:** уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати;
- **особисті якості:** креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до колег.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Організація технічного обслуговування та ремонту електроустаткування сільськогосподарських підприємств»

Тема 1. Предмет, метод та завдання науки і місце сучасної енергетики в структурі народного господарства країни [1, с. 85-145; 3, с. 76-163]

Предмет і завдання курсу. Специфічний прояв економіки в енергетиці.. Завдання Організація енергетичних підприємств та підрозділів у сільськогосподарському виробництві . Задачі науки.

Сучасні тенденції розвитку світової енергетики. Зростання споживання енергетичних ресурсів, особливо електроенергії, в енергетичному господарстві промислово розвинених країн.

Особливості енергетичної галузі. Енергетика → економіка → енергоефективність → екологія

Основні показники енергетичного розвитку розвинених країн і України. Диспаритет цін на паливно-енергетичні ресурси, зміна темпів розвитку енергоємних галузей. раціоналізація використання палива і енергії.

Тема 2. Організаційно-економічні основи сільськогосподарських підприємств [1, с. 85-145; 3, с. 76-163]

Формування нових організаційно-правових структур. Кожне підприємство розвиває свою діяльність на організаційно-економічних засадах, які визначають їх задачі, сутність , характер діяльності і правовий стан. Основні з них викладені в Законі України про підприємництво, законі про власність, про оренду та інших. Зараз власність в Україні виступає в двох формах: приватна і державна (національна).

Організаційні основи підприємств по електрозабезпеченню та електрифікації сільського господарства. Виробництвом та розподіленням енергії керує диспетчерська служба. Експлуатація сільських електроустановок до 150 кВ здійснюється підприємствами (ПЕМ) , районами електричних мереж (РЕМ) до 35 кВ. Одно ПЕМ складається у певної кількості РЕМ (>8 РЕМ), обслуговує декілька адміністративних районів.

Тема 3. Організація технічного обслуговування та ремонту електроустаткування сільськогосподарських підприємств [1, с.76-96; 6, с. 52-94; 10, с. 79-125; 11, с. 96-102]

Основні положення. Енергетична служба в структурі підприємства займає самостійне, відповідальне, але специфічне місце, вона відноситься до допоміжних служб, які повинні забезпечити виконання виробничої програми підприємства і в той же час вона не приймає безпосередньої участі в виробництві продукції.

Види робіт з То та ремонту електроустаткування. технічне обслуговування (ТО). Поточний ремонт (ПР). Капітальний ремонт (КР).

Змістовий модуль 2. «Організація електропостачання і раціонального використання електроенергії у сільському господарстві»

Тема 4. Основи внутрішньогосподарського планування енергетичних підприємств.[3, с. 85-132; 6, с. 96-145]

Методи планування. Балансовий. Енергетичний баланс. Нормативний метод. Метод системного аналізу. Метод оптимізації планових рішень.

Система внутрігосподарського планування в енергетиці. Головними принципами внутрігосподарського планування є: науковість, пропорційність, безперервність, виділення головної ланки Система народногосподарських планів - довгострокові, п'ятирічні, поточні (річні) та оперативні плани.

Особливості прогнозування в енергетиці. Етапи планування. Плани річні, місячні, квартальні, по тижням, по дням і годинам._Зовнішні та внутрішні фактори.

Тема 5. Організація проектування об'єктів енергетики та електрифікації сільського господарства [6, с. 86-132; 8, с. 96-175]

Головні положення і завдання проектування. Основне завдання проектних організацій. Перший етап проектування - оформлення в установленому порядку первинних документів для здійснення проектних робіт. Основні первинні документи (для проектування об'єктів електрифікації сільського господарства).

Первинні документи, вихідні дані для проектування. Основний вихідний документ, що видається замовником проектній організації. Замовником може бути господарство (любих організаційних форм), виробничі енергетичні підприємства. Технічні умови приєднання до енергосистеми. Договір на виконання проектно - розвідувальних робіт.

Тема 6. Нормування праці в підприємствах енергетики і електрифікації сільського господарства [1, с. 85-145; 3, с. 76-163]

Нормування праці - це встановлення планових затрат необхідного робочого часу на виробництво одиниці роботи і продукції.

Правильне нормування відіграє велику роль у збільшенні виробництва продукції, підвищенні продуктивності праці, матеріально зацікавлює працівників у застосуванні нової техніки і технології, досягнень науки. Завдяки нормуванню ґрунтовніше розробляються внутрішньогосподарські плани, більше уваги приділяється грошовому забезпеченню виробництва. Норми розробляють з урахуванням умов виробництва, системи машин, технології,

грунтово - кліматичних факторів. Вони повинні відповідати рівневі техніки, кваліфікації кадрів, ..оснащенню виробництва. Необхідно застосувати прогресивні, науково обґрунтовані норми, які б могла виконувати основна маса працівників. Велике значення має застосування типових норм, особливо на ремонтно - технічних роботах. В сільськогосподарському виробництві застосовуються норми виробітку, часу, обслуговування і чисельності виконавців.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість					балів
			годин					
			лк	лаб.	сем. (пр.)	СРС		
Змістовий модуль 1. «Організація технічного обслуговування та ремонту електроустаткування сільськогосподарських підприємств »								
1	Лекція 1	Тема 1 Предмет, метод та завдання науки і місце сучасної енергетики в структурі народного господарства країни	2	-	-	-	-	
	Практична робота 1	Розрахунок капітальних вкладень: 1	-	-	2	-	5	
	Самостійна робота 1	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	5	
2-3	Лекція 2	Тема 2 Організаційно-економічні основи сільськогосподарських підприємств	4	-	-	-		
	Практична робота 2	Розрахунок капітальних вкладень: 2	-	-	4	-	5	
	Самостійна робота 2	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	5	

4	Лекція 3	Тема3: Організація технічного обслуговування та ремонту електроустаткування сільськогосподарських підприємств	2	-	-	-	-
	Практична робота 3	Розрахунок витрат виробництва	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 3	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	5
5-6	Лекція 4	Тема 4 Основи внутрішньогосподарського планування енергетичних підприємств	4	-	-		
	Практична робота 4	Модуль 1			4		5
	Самостійна робота 4	Робота на навчально-інформаційному порталі				9	5
	ПМК1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					10
Всього за змістовий модуль 1 -60год.			12	-	12	36	50
Змістовний модуль 2. «Організація проектування об'єктів енергетики та електрифікації сільського господарства»							
7-8	Лекція 5	Тема 4 Основи внутрішньогосподарського планування енергетичних підприємств	4	-	-	-	-
	Практична робота 5	Витрати експлуатації	-	-	4	-	5
	Самостійна робота 8	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	10	5
9	Лекція 6	Тема 5 Організація проектування об'єктів енергетики та електрифікації сільського господарства	2	-	-	-	-

	Практична робота 6	Визначення вартості технічних втрат електроенергії :1	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 10	Робота на навчально-інформацій ному порталі	-	-	-	10	5
10	Лекція 7	Тема 5 Організація проектування об'єктів енергетики та електрифікації сільського господарства	2	-	-	-	-
	Практична робота 7	Визначення вартості технічних втрат електроенергії :2	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 11	Робота на навчально-інформацій ному порталі	-	-	-	10	5
11	Лекція 8	Тема 6 Нормування праці в підприємствах енергетики і електрифікації сільського господарства	2	-	-	-	-
	Практична робота 8	Модуль 2	-	-	2	-	5
	Самостійна робота 13	Робота на навчально-інформацій ному порталі	-	-	-	10	5
	ПМК2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					10
Всього за змістовий модуль 2 -60год.			10	-	10	40	50
Диференційований залік							
Всього з навчальної дисципліни –120 од.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Предмет і завдання курсу
2. Сучасні тенденції розвитку світової енергетики
3. Особливості енергетичної галузі
4. Основні показники енергетичного розвитку розвинених
5. країн і України
6. Економіка енергетики
7. Основними завданнями дисципліни є

8. Енергія вітру
9. Сонячної енергії
10. Геотермальної енергії
11. Технологічні особливості
12. Внутрішньогалузеві особливості
13. Характер зв'язку з іншими галузями
14. Істотний вплив на навколишнє середовище.
15. До факторів, що визначають рівень споживання паливно-енергетичних ресурсів належать
16. Економіки енергетики
17. До основних макроекономічних показників енергетичного розвитку належать
18. Розкрийте сучасні тенденції розвитку світової енергетики.
19. У чому полягають труднощі сучасного використання альтернативних джерел енергії?
20. Охарактеризуйте особливості енергетичної галузі.
21. Розкрийте фактори, що впливають на рівень споживання ПЕР.
22. Охарактеризуйте основні макроекономічні показники енергетичного розвитку.
23. Охарактеризуйте основні макроекономічні показники енергетичного розвитку України.
24. Розкрийте причини високої енергоємності ВВП України.
25. Основні напрямки аграрної політики при переході до ринку.
26. Формування нових організаційно-правових структур.
27. Організаційні основи підприємств по електрозабезпеченню та електрифікації сільського господарства.
28. Напрямки стратегії і тактики реформи?
29. Організаційні форми власності?
30. Сільськогосподарське акціонерне товариство (САТ)
31. Товариство з обмеженою відповідальністю
32. Організації енергетичного сектора України.
33. Основні положення ТО.
34. Види робіт з ТО та ремонту електроустаткування.
35. Планування та облік робіт з ТО і ремонту електроустаткування в господарствах
36. Форми організації ТО і ремонту електроустаткування в господарствах.
37. Матеріально-технічні засоби та їх застосування при обслуговуванні і ремонт електроустаткування.
38. Технічний ремонт
39. Капітальний ремонт
40. Комплексна форма
41. Спеціалізована форма

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Поняття суб'єкта господарювання та види підприємств.
2. Система внутрішньогосподарського планування в енергетиці
3. Система і форма оплати праці.
4. Формування нових організаційно-правових структур.
5. Методи планування
6. Порядок організації оплати праці на підприємствах енергетики.
7. Організаційні основи підприємств по електрозабезпеченню
8. Первинні документи, вихідні дані для проектування.
9. Принципи оплати праці.
10. Задачі та принципи планування
11. Кошториси і порядок їх складання
12. Тарифи на електроенергію
13. Прогнозування в енергетиці.
14. Суть і значення нормування праці.
15. Формування цін на паливно-енергетичні ресурси
16. Основні положення формування ціни на ринку.
17. Відповідальність проектних організацій.
18. Вторинний ринок та функціонування ринку паливно-енергетичних ресурсів.
19. Особливості планування електрозабезпечення сільського господарства.
20. Стадії проектування, склад і обсяг проектів.
21. Система матеріально-технічного забезпечення та формування ринку засобів виробництва.
22. Головні положення і завдання проектування
23. Методи нормування, способи вивчення процесів праці.
24. Форми матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств в умовах ринку.
25. Особливості нормування праці на підприємствах енергетики.
26. Основні положення про заробітну плату.
27. Класифікація витрат робочого часу.
28. Тарифна система.
29. Поряд організації оплати праці на підприємствах енергетики.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Азізов С.П. Організація виробництва і аграрного бізнесу в сільськогосподарських підприємствах. Підручник / Азізов С.П., Канінський П.К., Скупий В.М. УААН, Київ, 2001.
2. Мельник Л.Г. Економіка енергетики: Навчальний посібник./ Мельник Л.Г., Карінцева О.І., Сотник І.І. - Суми: ВТД, «Університетська книга», 2006. - 238 с.
3. Федішин Б.П. Економіка енергетики: Навчальний посібник для студентів енергетичних спеціальностей вищих навчальних закладів./ Б.П. Федішин. - Тернопіль: Астон, 2003. - 160 с.
4. Шкільов О.В. Організація виробництва і підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах. Підручник / Шкільов О.В. – К.: Урожай, 1997 – 336 с.
5. Мосіюк П. О. Економіка і організація аграрного сервісу : підручник / за ред. П. О. Мосіюка. К. : УААН, 2001. - 354 с..
6. Нелеп В. М. Планування на аграрному підприємстві [Текст] : підручник / В. М. Нелеп. - 2-ге вид. перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2004. - 496 с.
7. Нелеп В. М. підприємстві [Текст] : навчально-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. М. Нелеп. К. : КНЕУ, 2002. - 280 с.
8. Сизоненко В. О. Підприємництво [Текст] : підручник / В. О. Сизоненко. К. : Вікар, 1999. - 435 с.

Допоміжна

1. Кульмин В.Г. Организация , планирование и управление энергетике:учебник/под ред. Кульмин В.Г. М.:Высшая школа 1982.-408с.
2. Власов Н.С. Организация планирования в сельскохозяйственных предприятиях/ Власов Н.С. М.: Колос, 1982-463с.
3. Сокол. А.Н. Организация планирования электрификации в сельскохозяйственных предприятиях/ М.: Агропромиздат, 1988-256 С.
4. Шевашкевич Г.М. Организация планирования производства . Управление предприятий электрических сетей . Саратов : ИЗД. 1988- 336 с.
5. Корчемний М. Енергозбереження в аграрному комплексі/ Корчемний М., В. Федорейко, В. Щербань./Тернопіль, 2001-984с. Корчемний М.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

3. Методичний кабінет кафедри економічної теорії.
4. Сайт кафедри економічної теорії <http://www.tsatu.edu.ua/et/>
5. Internet.